

บทที่ 3

ละครยุคกลาง (Medieval Drama)

เมื่อได้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และลักษณะของละครกรีกและโรมัน ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของละครตะวันตกแล้ว ในบทนี้ นักศึกษาจะได้ศึกษาถึงลักษณะ และวิวัฒนาการของละครอังกฤษ ในยุคกลาง (Middle Ages) ซึ่งมีกำเนิดมาจากศาสนา เช่นเดียวกับละครกรีกต่างกันแต่ว่า ในศตวรรษที่ 10 ศาสนาคริสต์ได้นำละครเข้ามาใช้ในพิธีทางศาสนา เพื่อเป็นประโยชน์ในการสอนศาสนา ซึ่งได้กลายเป็นการฟื้นฟูละครโดยมิได้ตั้งใจ ทั้งๆ ที่แต่เดิมศาสนจักรเป็นผู้ต่อต้าน และขัดขวางการแสดงละครมาโดยตลอด

สาระสำคัญ

1. ศาสนาคริสต์ นำละครเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา โดยมุ่งหมายให้เป็นเครื่องสื่อความหมายของคัมภีร์ไบเบิล แต่ละครกลับได้รับความนิยมมาก จนต้องแยกแสดงเป็นเอกเทศจากพิธีทางศาสนา
2. ละครยุคกลาง แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ มิสตรี เพลย์ (Mystery Play) มิราเคิล เพลย์ (Miracle Play) มอราลิตี เพลย์ (Morality Play) ซึ่งมีลักษณะ และวิธีการแสดงแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังมีการแสดงประเภทอื่น ๆ อีก 3 ประเภท ซึ่งมีความสำคัญรองลงไป
3. บทละครยุคกลาง ที่ยกมาศึกษาเพื่อวิเคราะห์ คือละคร มิสตรี เพลย์ เรื่อง THE FLOOD เนื่องจากละครประเภทนี้เป็นละครที่ได้รับความนิยมสูงในยุคกลาง

จุดประสงค์

หลังจากศึกษาบทที่ 3 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. บอกที่มาของละครยุคกลางได้
2. จำแนกประเภทของละครยุคกลางได้
3. อธิบายรายละเอียด และยกตัวอย่างละครแต่ละประเภทได้
4. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทละครยุคกลางที่ยกมาศึกษาได้ ตามที่กำหนดให้

ที่มาของละครยุคกลาง

ในช่วงปี ค.ศ. 500-1450 ในทางประวัติศาสตร์ เรียกว่า ยุคกลาง (Middle Ages) หรือ ยุคมืด (Dark Ages) อันได้แก่ ยุคที่ประเทศในยุโรป และอังกฤษมีการปกครองระบอบศักดินา (Feudalism) ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมีอิทธิพลอย่างมากทั้งทางด้านการเมืองและสังคม ดังนั้นในช่วงศตวรรษที่ 6 ถึงศตวรรษที่ 10 จึงมีการขัดขวางการแสดงละคร และการเข้าชมละคร เพราะถือกันว่าผิดศีลธรรม แต่กระนั้นก็ยังมีการฝ่าฝืนกันอยู่เนื่อง ๆ ละครมีอาจจะมีการพัฒนาการได้อย่างเปิดเผย จนกระทั่งในศตวรรษที่ 10 ศาสนาคริสต์ได้นำเอาละครมาเป็นเครื่องมือในการสอนศาสนา จึงเปรียบเสมือนเป็นการฟื้นฟูการละคร โดยมีได้ตั้งใจ

จุดประสงค์ของการนำละครเข้ามาเป็นส่วนประกอบในพิธีกรรมทางศาสนา เนื่องจากประชาชนที่ไปวัด ไม่สามารถเข้าใจภาษาในคัมภีร์ไบเบิล (Bible) ได้เนื่องจากใช้ภาษาลาติน ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจเรื่องราวในพระคัมภีร์ได้ง่ายขึ้น จึงมีการแสดงละครประกอบโดยบาทหลวงเป็นผู้แสดง

ละครที่แสดงในวัด

พิธีทางศาสนาพิธีแรกที่ละครเข้ามามีบทบาท ก็คือ พิธีที่กระทำในวันอีสเตอร์ (Easter) ซึ่งเป็นวันที่พระเยซู (Jesus) พ้นคืนชีพหลังจากถูกตรึงกางเขนได้ 3 วัน บทละครที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุด ก็คือ เควม ควาเริทิส (Quem Quaeritis) ซึ่งเป็นบทเพลง โทรป (Trove) ที่ใช้แทรกในพิธีกรรมทางศาสนา

โทรบบทนี้ เป็นเรื่องราวของผู้หญิง 3 คน ชื่อ เมรี (Mary) ทั้งหมดซึ่งหนึ่งในจำนวนนั้นคือมารดาของพระเยซู ในขณะที่หญิงทั้ง 3 เดินทางไปยังหลุมศพของพระเยซู เพื่อสักการบูชา ได้พบกับเทวดา และมีบทสนทนาระหว่าง เมรีทั้ง 3 กับ เทวดาเหล่านั้น ซึ่งมีใจความว่า เทวดาทถามเมรีทั้ง 3 ว่า มาหาใคร นางตอบว่า มาหาพระเยซูแห่งเมืองนาซาเรธผู้ถูกตรึงกางเขน เทวดาบอกว่า พระองค์ไม่ได้อยู่ที่นี้ พระองค์ฟื้นคืนชีพแล้วตามที่ทรงทำนายไว้ จงไปประกาศให้คนทั้งหลายรู้

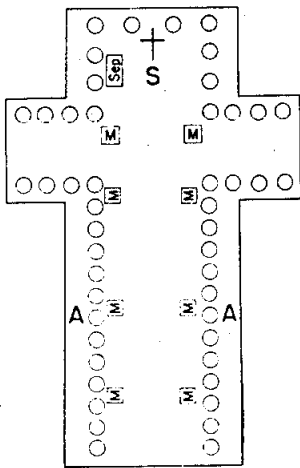
Quem Quaeritis (Brockett, 1964, p.95)

Angels : Whom seek ye in the tomb, O Christians?

The three Marys : Jesus of Nagareth, the Crucified O Heavenly Beings.

Angels : He's not here, he is risen as he foretold. Go and announce that he is risen from the tomb.

โหราบางบทยาจจะมีกำหนดการเคลื่อนไหวของตัวละคร (Direction) ซึ่งถือว่าเป็นก้าวแรกของวิวัฒนาการละครยุคกลาง บริเวณที่ใช้ในการแสดงละครจะอยู่ในช่องทางเดินส่วนกลางของโบสถ์ ที่มีลักษณะยาวไปตลอดตัวโบสถ์ และจะใช้สิ่งสมมติที่เรียกว่าแมนชัน (Mansion) ซึ่งแปลว่าบ้าน หรือที่อยู่ เป็นเครื่องบ่งบอกสถานที่ต่าง ๆ พอเป็นสังเขป เช่น บัลลังก์ หมายถึง พระราชวัง เป็นต้น บาทหลวงจะเคลื่อนที่จากแมนชันหนึ่งไปยังอีกแมนชันหนึ่งตามที่เนื้อเรื่องกำหนด โดยที่แมนชันทั้งหมดจะปรากฏอยู่พร้อมกันตลอดระยะเวลาแสดง

- A = AISLES
ช่องทางเดินในโบสถ์
- M = MANSION
สถานที่สมมติสำหรับแสดงละคร
- S = SANCTUARY
สถานที่ตั้งแท่นบูชาซึ่งมีไม้กางเขนประดิษฐานอยู่
- SEP = SEPULCHRE
สถานที่สมมติเป็นหลุมฝังศพของพระเยซู

ภาพที่ ๓ แผนผังโบสถ์
สถานที่แสดงละครยุคกลาง

ละครเกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม

ระหว่างปี ค.ศ. 900-1250 ละครเล่นอยู่ในโบสถ์ จนกระทั่งช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 13 ละครจึงได้ขยายตัวออกมาแสดงนอกวัด เนื่องจากสถานที่คับแคบและการแสดงเริ่มขยายตัวมากจนรบกวนพิธีกรรมทางศาสนา ละครจึงเริ่มออกมาแสดงกลางแจ้งและได้รับความนิยมมาก ละครสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. มิสตรี เพลย์ (Mystery Play) เป็นรูปแบบหลักของละครยุคกลาง คำ mystery มา

จากคำภาษาฝรั่งเศส mystere ซึ่งแปลว่า สมาคมการค้า (trade guild) เนื่องจากสมาคมการค้าเป็นผู้จัดการแสดงละครในเทศกาล คอร์ปัส คริสตี (Corpus Christi) ซึ่งมีในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน เป็นระยะที่มีอากาศดี และเวลากลางวันยาวนานมาก

ละครประเภทนี้ แสดงอย่างแพร่หลายในยุโรปและอังกฤษ โดยผู้มีอาชีพเดียวกันตั้งเป็นสมาคมขึ้น และสนับสนุนการแสดง ตัวอย่างเช่น สมาคมผู้ขายขนมปัง สมาคมช่างทำรองเท้า ฯลฯ จะจัดแสดงละครคนละเรื่องเพื่อเข้าร่วมแสดงในเทศกาล คอร์ปัส คริสตี

เรื่องราวในบทละคร จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคัมภีร์ไบเบิลทั้งสิ้น คือการสร้างโลก (Creation) การตกต่ำของมนุษย์ (Fall) และการพิพากษาครั้งสุดท้าย (Last Judgement)

สมาคมการค้า จะได้รับมอบหมายให้จัดแสดงละครสมาคมละ 1 เรื่อง โดยใช้นักแสดงสมัครเล่น แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่มีเครื่องแต่งกายเฉพาะสำหรับพวกภูตผีปีศาจ หรือตัวละครที่เป็นคนต่างชาติต่างภาษา ในละครบางเรื่องดนตรีอาจมีบทบาทสำคัญ แต่ในบางเรื่องดนตรีอาจจะใช้สลับฉากเท่านั้น

ละครจะแสดงบนรถเลื่อน ที่เรียกว่า แพจันท์ แวกอน (Pageant Wagon) ซึ่งจะเคลื่อนที่ไปตามถนนสายต่าง ๆ และหยุดแสดงเป็นจุด ๆ เช่น ตามวัด หรือมีการกำหนดโดยกรรมการเมืองว่าจะให้หยุดแสดงที่ใด ประชาชนจะหยุดรออยู่ตามจุดต่าง ๆ และรถเลื่อนจะนำละครมาแสดงให้ชมเองในลักษณะคล้ายขบวนพาเหรด และการแสดงมหรสพพร้อมกัน

บทละคร มิสตรี เพลย์ นี้ จะแบ่งออกเป็น ไชเคิล (cycle) ต่าง ๆ 4 ไชเคิล คือ ยอร์ค (York) ซึ่งมีบทละคร 48 เรื่อง เชสเตอร์ (Chester) ซึ่งมีบทละคร 24 เรื่อง เวคฟิลด์ (Wakefield) ซึ่งมีบทละคร 34 เรื่อง และ โคเวนทรี (Coventry) ซึ่งมีบทละคร 42 เรื่อง จึงสามารถเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า ไชเคิล เพลย์ (Cycle Play)

2. **มิราเคิล เพลย์ (Miracle Play)** เป็นเรื่องราวประวัติชีวิต และผลงานของนักบุญต่าง ๆ ในศาสนาคริสต์ โดยอาจจะเป็นเรื่องที่แต่งเติมขึ้นเป็นส่วนใหญ่ เพื่อมุ่งหวังจะแสดงอำนาจปาฏิหาริย์ของพระผู้เป็นเจ้าในกิจการของมนุษย์ ผู้เลื่อมใสศรัทธานักบุญองค์ใดก็จะจัดแสดงละคร ในวันฉลองนักบุญองค์นั้นเพื่อเป็นการเฉลิมเกียรติ ละครประเภทนี้ แม้จะมีได้รับการพัฒนาเท่ากับละครประเภทแรก แต่ก็เป็นส่วนสำคัญของละครยุคนี้

3. **มอราลิตี เพลย์ (Morality Play)** เป็นละครที่รุ่งเรืองมากในช่วงปี ค.ศ. 1400-1550 เป็นละครสั่งสอนศีลธรรมจรรยา โดยการเปรียบเทียบนามธรรมกับรูปธรรม โดยสมมติให้นามธรรมต่าง ๆ เช่น ความดี ความชั่ว ความโลภ เป็นคนและแสดงเป็นตัวละครในเรื่อง

ตัวอย่างละครประเภทนี้ เช่น เรื่อง EVERYMAN MANKIND PRIDE OF LIFE และ THE CASTLE OF PERSEVERANCE

ละครเรื่อง EVERYMAN เป็นละครที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมตัวตายของตัวละครเอกชื่อ Everyman (ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบหมายถึงมนุษย์ทุกคน) เขาเสาะแสวงหาเพื่อนเพื่อร่วมเดินทางไปด้วย เช่น Knowledge (ความรู้) Beauty (ความงาม) Strength (ความแข็งแรง) Kindred (ญาติพี่น้อง) ปรากฏว่าไม่มีใครร่วมเดินทางไปกับเขาเลย จนกระทั่ง Good Deeds (คุณงามความดี) ตกลงติดตามเขาไปด้วย ละครเรื่องนี้มีเนื้อเรื่องกินใจมาก เพราะมนุษย์ทุกคนต้องตาย และจะต้องไปคนเดียว เมื่อตายแล้วมนุษย์ไม่สามารถนำอะไรติดตัวไปได้เลย นอกจากคุณงามความดีที่ได้ทำไว้เมื่อยังมีชีวิตอยู่

การแสดงประเภทอื่น ๆ นอกจากละครศาสนาแล้ว ยังมีละครที่ไม่เกี่ยวกับศาสนาอีก 3 ประเภท คือ

1. โฟล์คเพลย์ (folk play) เป็นเรื่องราวของการผจญภัย ของวีรบุรุษยอดนิยม (popular hero) เช่น โรบิน ฮูด (Robin Hood) หรือ นักบุญ จอร์จ (St. George) มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ พินดาบ เต้นระบำ ความตาย และการเกิดใหม่ นักแสดงจะเป็นนักแสดงสมัครเล่น ซึ่งเดินทางจากบ้านหนึ่งไปยังอีกบ้านหนึ่ง เพื่อเปิดการแสดง โดยมากมักจะแสดงในช่วงเทศกาลคริสต์มาส ละครประเภทนี้มีอิทธิพลน้อยมากต่อละครในยุคต่อ ๆ มา

2. ฟาร์ส (farce) เป็นรูปแบบการแสดงที่สำคัญและน่าสนใจ โดยเริ่มต้นขึ้นในประเทศฝรั่งเศสก่อน และอังกฤษจึงรับถ่ายทอดมาโดยมีผู้สนับสนุนคนสำคัญ คือ จอห์น เฮย์วูด (John Heywood) (1495-1580) เป็นเรื่องราวที่ไม่เกี่ยวกับศาสนา หรือการสั่งสอนศีลธรรม จรรยา แต่เป็นการล้อเลียนความชั่วร้ายของมนุษย์โดยมองดูอย่างตลกขบขัน เช่น การใช้ไหวพริบ ความฉลาดหลักแหลมในการคดโกง หรือหลอกหลวงผู้อื่น เป็นต้น

3. เซคูลาร์ อินเทอร์ลูด (secular interlude) เป็นเรื่องราวที่อาจจริงจังหรือตลกขบขัน แต่ไม่เกี่ยวกับศาสนา เริ่มมีขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 15 แสดงโดยคณะละครเร่ หรือคณะละครที่รับจ้างจากพวกขุนนาง ที่เรียกว่า อินเทอร์ลูด (การแสดงสลัปดาห์) เพราะเป็นการแสดงแทรก เป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลอง หรืองานเลี้ยง

ความเสื่อมของละครยุคกลาง

มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้ละครยุคกลางเสื่อมลง ซึ่งอาจจะสรุปได้ดังนี้-

1. การศึกษาศิลปวิทยาการกรีก และโรมัน ที่เรียกว่า เรอเนสซอง (Renaissance) ในช่วงปี ค.ศ. 1400-1600 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของละคร ซึ่งแต่เดิมเป็นเรื่องในคัมภีร์ไบเบิล จึงมีลักษณะเหมือนกันในประเทศต่าง ๆ ทั่วทวีปยุโรป อังกฤษเริ่มหันมาสนใจละครที่มีลักษณะเฉพาะประจำชาติจึงทำให้ละครเปลี่ยนรูปแบบไป ทั้งในด้านโครงเรื่อง และวิธีการแสดง

2. โครงสร้างของสังคมเริ่มเปลี่ยนไป ระบบศักดินาเสื่อมลง จึงขาดการรวมตัวเพื่อก่อตั้งสมาคมต่าง ๆ และร่วมทำกิจกรรม เช่น การจัดแสดง มิสตรี เพลย์

3. อังกฤษ ประกาศแยกตัวจากศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก และได้จัดตั้งศาสนาคริสต์ นิกายเชิร์ช ออฟ อิงแลนด์ (Church of England) ขึ้น ในปี ค.ศ. 1534 การแสดง มิสตรี เพลย์ จึงถูกเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากไม่ต้องการแสดงเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก แต่กระนั้นก็ยังมีการฝ่าฝืน จนเมื่อพระนางอลิซเบธที่ 1 (Elizabeth I) ขึ้นครองราชย์ ในปี ค.ศ. 1558 จึงประกาศห้ามการแสดงละครทางศาสนา

กิจกรรม

1. ให้นักศึกษาอ่านคัมภีร์ไบเบิล หรือศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก จากแหล่งอื่น เพื่อสามารถเข้าใจเรื่อง การสร้างโลก (Creation), การตกต่ำของมนุษย์ (Fall) และการพิพากษาครั้งสุดท้าย (Last Judgement)
2. ให้นักศึกษาไปชมโบสถ์ในศาสนาคริสต์ เพื่อสามารถมีจินตนาการ เรื่องพื้นที่ที่ใช้แสดงละครในโบสถ์ยุคกลาง
3. ให้นักศึกษาอ่านหนังสือประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับยุคกลางในด้าน การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อสามารถเข้าใจการปกครองระบอบศักดินา (Feudalism) และบทบาทของศาสนา ขุนนาง และพ่อค้า
4. ให้นักศึกษาหาตุ๊กตา รถเลื่อน ที่ใช้แสดงละคร มิสตรี เพลย์ ในยุคกลาง จากหนังสือเกี่ยวกับประวัติการละคร

ตัวอย่างบทละคร เรื่อง THE FLOOD จาก York Cycle

NOAH : That Lord that lives ay-lasting life,

I lof thee ever with heart and hand,

That me would rule by reason rife,

Six hundred years to live in land.

Three seemly sons and a worthy wife

5

I have ever at my steven to stand;

But now my cares are keen as knife,

Because I ken what is comand.

There comes to ilk country,

Yea, cares both keen and cold.

10

For God has warned me

This world wasted shall be,

And certes the sooth I see,

As forefathers have told.

My father Lamech who, likes to neven,

15

Here in this world thus long gan lend,

Seven hundred years, seventy and seven,

In such a space his time he spend.

He prayed to God with stable steven

That he to him a son should send,

20

And at the last there came from heaven

Such hetting that him mickle amend,

And made him grub and grave

As ordained fast before,

For he a son should have,

25

As he gan after crave;

And as God vouchsave

In world then was I born.

1 ay-lasting everlasting 2 lof praise 3-4 Who, according to abundant reason, ordains that I should live on earth for six hundred years 6 I have perpetually at my command 7 keen sharp 8 ken know comand to come 9 ilk every 13 And I perceive the truth indeed 15 likes...neven it is suitable to mention 16 thus...lend lived this long 18 spend spent 19 stable steven steady voice 22 Words of promise that were greatly to improve his lot 23 grub dig grave delve 24 fast firmly before beforehand 26 What he longed for 27 vouchsave condescended

When I was born Noah named he me,
 And said these words with mickle win: 30
 Lo, he said, 'this ilk is he
 That shall be comfort to mankind.'
 Sirs, by this well wit may ye,
 My father knew both more and min
 By certain signs he could well see, 35
 That all this world should sink for sin;
 How God should vengeance take,
 As now is seen certain,
 And end of mankind make,
 That sin would not forsake; 40
 And how that it should slake,
 And a world wax again

I would God it wasted were,
 So that I should not tent there till
 My seemly sons and daughters dear, 45
 Take ye intent unto my skill.

1 SON : Father, we are all ready here,
 Your bidding bainly to fulfil.

NOAH : Go call your mother, and come near,
 And speed us fast that we not spill. 50

1 SON : Father, we shall not fine
 Till your bidding be done.

NOAH : All that lives under line
 Shall, son, sooner pass to pine.

1 SON : Where are ye, mother mine? 55
 Come to my father soon.

30 mickle win great joy 31 ilk same 33 Sirs, by this you may well understand 34 min less 41 slake end 42 wax grow
 44 So that I would not have to attend to it 46 Pay attention to my purpose 48 bainly readily 49 near back 50 Let us
 hurry up so that we are not destroyed 51 fine pause 53 lives under line lives 54 sooner in a short time pine torment
 56 soon at once

WIFE : What says thou, son?

I SON : Mother, certain

My father thinks to flit full far.

He bids you hasten with all your main

Unto him that nothing you mar.

60

WIFE : Yah, good son, hie thee fast again

And tell him I will come no nar.

I SON : Dame, I would do your bidding fain,

But you bus wend, else be it war.

WIFE : War? That would I wit.

65

We bourd all wrong, I ween.

I SON : Mother, I say you yet,

My father is bound to flit.

WIFE : Now certes, I shall not sit

Ere I see what he mean.

70

I SON : Father, I have done now as ye command,

My mother comes to you this day.

NOAH : She is welcome, I well warrand ;

This world shall soon be wasted away.

WIFE : Where art thou Noah?

NOAH : Lo, here at hand

75

Come hither fast, dame, I thee pray.

WIFE : Trows thou that I will leave the hard land

And turn up here on tor deray?

Nay, Noah, I am not boun

To fond now over these fells.

80

Do bairns, go we and truss to town.

NOAH : Nay, certes, soothly then mun ye drown.

WIFE : In faith, thou were as good come down

And go do somewhat else.

58 flit...far remove far away 59 main strength 60 so that nothing harms you or so that you do not spoil anything
61 hie...again go quickly back again 62 nar nearer 63 fain gladly 64 But you ought to go or else things will be worse
65-6 Worse? I should like to see that. I believe we are barking up the wrong tree 68 is...flit is sure to be on the move
69-70 Now, indeed, I shall not rest until I find out what he means (by this) 73 warrand affirm 77- 8 Do you believe
that I will leave dry land and get up here in such complete confusion? 79 boun prepared 80 To set out now over these
hills 81 Do come on bairns children truss depart 82 certes indeed soothly truly mun must 83-4 In faith, you might

NOAH : Dame, forty days are near-hand past 85
 And gone since it began to rain,
 On life shall no man longer last
 But we alone, is not to lain.

WIFE : Now, Noah, in faith thou fons full fast,
 This fare will no longer frayne; 90

Thou art near wood, I am aghast,
 Farewell, I will go home again

NOAH : Oh, woman, art thou wood?
 of my works thou nought wot ;
 All that has bone or blood
 Shall be over flowed with flood. 95

WIFE : In faith, thou were as good.
 To let me go my gate.

We! Out! Harrow!

NOAH : What now, what cheer?

WIFE : I will no nar for no-kins need 100

NOAH : Help, my sons, to hold her here,
 For to her harms she takes no hee.

2 SON : Be merry mother, and mend you cheer ;
 This world be drowned, without dread.

WIFE : Alas, that I this lore should lere. 105

NOAH : Thou spills us all, ill might thou speed.

3 SON : Dear mother, won with us,
 There shall nothing you grieve.

WIFE : Nay, needlings home me bus,

as well come down and do something worthwhile 85 near-hand nearly 88 is...lain it is not to be concealed 89 thou...fast
 you are acting extremely foolishly 90 fare matter fayne enquire into

91 wood mad I...aghas I fear 94 you understand nothing 97-8 In faith, you may as well let me go my way 99 We! Out!
 Harrow! conventional exclamation of distress what cheer! What's the matter? 100 for...need on any account 102 For
 she does not seem to care about the peril she is in 103 mend...cheer cheer up 104 without dread undoubtedly 105 Alas
 that I should learn this information 106 A curse on you, you'll be the death of us all 107 won stay 109-10 No, I have

For I have tools to truss. 110

NOAH : Woman, why does thou thus?
To make us more mischief?

WIFE : Noah, thou might have let me wit.
Early and late thou went thereout,
And ay at home thou let me sit 115
To look that nowhere were well about.

NOAH : Dame, thou hold me excused of it,
It was God's will without doubt.

WIFE : What, weens thous so for to go quit?
Nay, by my troth, thou gets a clout. 120

NOAH : I pray thee dame, be still.
Thus God would have it wrought.

WIFE : Thou should have wit my will,
If I would assent there till,
And Noah, for that same skill, 125
This bargain shall be bought.

Now at first I find and feel
Where thou hast to the forest sought,
Thou should have told me for our sele
When we were to such bargain brought. 130

NOAH : Now dame, thou tharf not dread a deal,
For to account it cost thee nought.
A hundred winters, I wot well,
Are went since I this work had wrought.
And when I made ending, 135

to go home because I have untensils to gather together 111-12 Woman, why are you behaving like this? To do us more harm? 113 wit know 116 To make sure that everything was all right nowhere (i.i.wasting time) 119 What, do you believe that you will get away with that? 120 clout blow
123 wit found out 124 theretill to it 125 skill cause 126 you will pay the penalty for these goings-on 127 at first for the first time feel perceive 128 Why you have resorted to the forest 129 sele well-being 130 bargain undertaking
131 tharf...deal you need have no fear 132 For in financial terms it cost you nothing. 134 Have passed since I began to

God gave me measure fair
Of every-ilka thing ;
He bad that I should bring
Of beasts and fowls young,
Of ilka kind a pair. 140

WIFE : Nowe certes, and we should scape from scathe
And so be saved as ye say here,
My co-mothers and my cousins both,
Them would I went with us in fere.

NOAH : To wend in the water it were wothe, 145
I look in and look without were.

WIFE : Alas, my life me is full loath ;
I live over-long this lore to lere.

1 DAUGHTER : Dear mother, mend your mood,
For we shall wend you with. 150

WIFE : My friends that I from yode
Are over flowed with flood.

2 DAUGHTER : Now thank we God all good
That us has granted grith.

3 DAUGHTER : Mother, of this work now would ye not ween, 155
That all should worth to waters wan.

2 SON : Father, what may this marvel mean?
Whereto made God middle-earth and man?

1 DAUGHTER : So selcouth sight was never none seen,
Since first that God this world began. 160

NOAH : Wend and spear your doors bedene,
For better counsel none I can.

perform this task. 136 measure fair clear indication 137 Of every single thing 141 if we are to escape harm
143-4 I should like both my gossips and my relatives to accompany us 145 wend go wothe dangerous 146 Come in
without more ado 147-8 Alas my life is very burdensome to me, I have lived too long to receive this new
151 yode went 154 grith protection 155 ween believe 156 That all should be covered in dark water 158 Whereto To
what end 159 selcouth remarkable 161 Go and shut your doors immediately 162 can know to be born into these

This sorrow is sent for sin,
 Therefore to God we pray
 That he our bale would blin. 165

3 SON : The king of all mankind
 Out of this woe us win,
 As thou art Lord, that may.

1 SON : Yea, lord, as thou let us be born
 In this great bale, some boot us bid. 170

NOAH : My sons, see ye midday and morn
 To these cattle take good heed ;
 Keep them well with hay and corn ;
 And women, fang these fowls and feed,
 So that they be not lightly lorn 175
 As long as we this life shall lead.

2 SON : Father, we are full fain
 Your bidding to fulfil.
 Nine months passed are plain
 Since we were put to pain. 180

3 SON : He that is most of main
 May mend it when he will.

NOAH : Oh bairns, it wases clear about,
 That may ye see there where ye sit.

1 SON : Ay, lief father, look ye thereout, 185
 If that the water wane aught yet.

NOAH : That shall I do without doubt,
 Thereby the waning may we wit.
 Ah, Lord, to thee I lof and lout,
 The cateracts I trow be knit. 190
 Behold, my sons all three,
 The clouds are waxed clear.

2 SON : Ah, Lord of mercy free,
 Ay lofed might thou be.

NOAH : I shall assay the sea, 195
 How deep that it is here.

troubled circumstances, give us some help 171 see make sure 174 look after and feed these birds 175 lightly lorn
 carelessly lost 179 plain fully 180 subjected to torment
 183 waxes grows 185 lief dear 186 begins to subside yet 189 lof offer praises lout bow 190 I believe the flood-gates of
 heaven are shut 193 free gracious 194 Ay lofed Eternally praised 195-6 I shall sound the sea (to discover) how deep it

WIFE : Loved be that Lord that gives all grace,
That kindly thus our care would keel.

NOAH : I shall cast lead and look the space,

How deep the water is ilka deal. 200

Fifteen cubits of height it has

Over ilka hill fully to feal ;

But be well comforted in this case,

It is waning, this wot I well.

Therefore a fowl of flight 205

Full soon shall I forth send,

To seek if he have sight,

Some land upon to light ;

Then may we wit full right

When our mourning shall mend. 210

Of all the fowls that men may find

The raven is wight, and wise is he.

Thou art full crabbed and all thy kind,

Wend forth thy course I command thee,

And warily wit, and hither thee wind 215

If thou find either land or tree.

Nine months here have we been pined,

But when God will, better must be.

1 DAUGHTER : That Lord that lends us life

To lere his laws in land, 220

He make both man and wife,

He help to stint our strife.

3 DAUGHTER : Our cares are keen as knife,

God grant us good tidand.

1 SON : Father, this fowl is forth full long ; 225

is here 198 Who graciously relieves our troubles thus 199 I shall put down a plumb and look for a while 200 ilka deal
everywhere 202 feal cover 208 Of some land to alight on 210 plight shall be amended 212 wight bold 213 crabbed
perverse 214 Wend...course Go your way 215 Cautiously explore, and come back here
219 lends gives 220 To obey all his laws 222 May he help to bring our troubles to an end 223 keen sharp 224 tidand
news 225 forth away 226 lend stays 227 To find and partake of his food there 229 if he has gone away in this manner

Upon some land I trow he lend,
His food.there for to find and **fang-**
That makes him be a failing friend.

NOAH : Now son, and if he so forth gang,

Since he for all our wealth gan wend,
Then be he for his works wrong
Evermore waried without end.

230

And **certes** for to see
When our sorrow shall cease,
Another fowl full free

235

Our messenger shall be ;
Thou dove, I **command** thee
Our comfort to increase.

A **faithful** fowl to send art thou
Of all within these wones wide ;
Wend forth I pray thee, for our prow,
And **sadly** seek on **ilka** side
If the floods be falling now,
That thou on the earth may bield and bide.
Bring us some tokening that we may trow
What tidings shall of us betide.

240

245

2 DAUGHTER : Good Lord, on us thou look,

And cease our sorrow sere,
Since will all sin forsook
And to thy lore us took.

250

3 DAUGHTER : A twelve-month but twelve week

Have we been hovering here.

NOAH : Now bairns, we may be blithe and glad

And **lof** our Loard of heavens king;

My bird has done as I him bad,

An olive branch I see him bring.

Blessed be thou fowl, that never was fade.

That in thy force makes no failing;

255

230 Since he went for the good of all of us 232 **waried** accursed 238 To **improve our circumstances** 240 Above all within this whole place 241 prow good 242 **sadly** earnestly 244 So that you may remain and stay on the earth

245 tokening sign **trow** know 246 What will become of us 248 **sere** diverse

250 And **respected** your teaching 252 hovering waiting 257 fade untrustworthy 258 Who in your strength has no failing

More joy in heart never ere I had,
 We mun be saved, now may we sing. 260
 Come hither, my sons, in hie,
 Our woe away is went,
 I see here certainly
 The hills of Armenie.
 I SON : Lofed be that Lord forthy 265
 That us our lives has lent.

 Then Noah and his sons should sing.

 WIFE : From wrecks now we may win
 Out of this woe that we in were;
 But Noah, where are now all our kin
 And company we knew before? 270
 NOAH : Dame, all are drowned, let be thy din.
 And soon they bought their sins sore.
 Good living let us begin,
 So that we grieve our God no more;
 He was grieved in degree 275
 And greatly moved in mind
 For sin, as men may see :
 Dum dixit 'Penitet me'
 Full sore forthinking was he
 That ever he made mankind. 280

 That makes us now to toll and truss;
 But sons, he said-I wot well when-
 'Arcum ponam in nubibus'
 He set his bow clearly to ken

261 in hie quickly 264 Armenie Armenia 265-6 Therefore praised be that Lord who has granted us our lives 267-8
 Now may we escape from vengeance and from the tribulations that we were in 271 be quiet 272 Straight away they
 paid severely for their sins 275 in degree duly 276 moved in mind troubled 278 'When he said. "I repent me"' (Genesis
 6 : 7 'for it repenteth me that I have made them').

279 He was very deeply sorry 281 That makes us now heave and haul 283 Genesis 9 : 13 'I do set my bow in the
 clouds'. 284 ken make known 287-8 That when this world thus ended, he would never again destroy it with water

As tokening between him and us,	285
In knowledge to all Christian men	
That from this world were fined thus,	
With water would he never waste it then.	
Thus has God most of might	
Set his sign full clear	290
Up in the air of height;	
The rainbow it is right,	
As men may see in sight	
In seasons of the year.	
2 SON : Sir, now since. God our sovereign sire	295
Has set his sign thus in certain.	
Then may we wit this world's empire	
Shall evermore last, is not to lain.	
NOAH : Nay son, that shall we not desire,	
For and we do we work in vain;	300
For it shall once be wasted with fire,	
And never worth to world again.	
WIFE : Ah sir our hearts are sore	
For these saws that ve say here	
That mischief must be more.	305
NOAH : Be not afraid therefore,	
Ye shall not live then	
By many hundred year.	
1 SON : Father, how shall this life be led	
Since none are in this world but we?	310

291 of height on high 297-8 Then may we know that this world's domain shall last for ever, and that should not be concealed 300 For if we do, we labour under a misapprehension 301 once one day 302 And never become the world again 304 saws words 306 therefore of that 307 You shall not live that long

NOAH : Sons, with your wives ye shall be stead,

And multiply your seed shall ye.

Your bairns shall ilk one other wed

And worship God in good degree;

Beasts and fowls shall forth be bred,

315

And so a world begin to be.

Now travail shall ye taste

To win you bread and wine,

For all this world is waste;

These beasts must be unbraced,

320

And wend we hence in haste,

In God's blessing and mine.

311 stead settled 312 seed offspring 313 ilk one other each one one of the others' 317 Now you will know hard work
320 unbraced set free

แนวการวิจารณ์บทละครเรื่อง THE FLOOD

โครงเรื่อง THE FLOOD เป็นเรื่องราวในคัมภีร์ไบเบิล เกี่ยวกับการที่พระเจ้าทรงพิโรธมนุษย์ ซึ่งพากันทำบาปและละเลยการบูชาพระองค์ จึงทรงบันดาลให้ฝนตกใหญ่สี่สิบวันสี่สิบคืน เกิดน้ำท่วมโลก แต่พระองค์ทรงเห็นว่า โนอาห์(Noah) เป็นผู้เคร่งศาสนาและเชื่อมั่นในพระองค์ จึงทรงสั่งให้ โนอาห์ สร้างเรือลำใหญ่(ark) และนำครอบครัวตลอดจนสัตว์นานาชนิด ชนิดละ 1 คู่ ลงไปอยู่ในเรือ เพื่อจะได้ปลอดภัยจากน้ำท่วมโลก

แก่นเรื่อง เป็นละครศาสนา จุดมุ่งหมาย เพื่อแสดงเรื่องราวในคัมภีร์ไบเบิล

ตัวละครเอก เนื่องจากเป็นละครศาสนา แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการกระทำของ โนอาห์ ก็คือ คำสั่งของพระเจ้าเป็นเจ้า โนอาห์ ตัวละครเอกทำตามพระประสงค์ของพระเจ้าเป็นเจ้า โนอาห์ เป็นคนแก่ อ่อนแอและค่อนข้างกลัวภรรยา แม้เขาจะแคลงใจในความสามารถของตนเอง แต่เขาก็เชื่อมั่นในพระเจ้ามาก และแม้ โนอาห์ จะไม่ใช่วีรบุรุษที่สมบูรณ์แบบเพียงพร้อม แต่ก็เป็นตัวละครที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงได้ การที่ โนอาห์ กลัวภรรยาและมีเรื่องทะเลาะกันอยู่เนืองๆ นั้นเป็นเรื่องเล่าต่อๆ กันมาในยุคกลาง มิได้มีบันทึกไว้ในคัมภีร์ไบเบิล

ภรรยาของ โนอาห์ เป็นคนที่เอาแต่ใจตัวเอง คือรั้น และชอบข่มขู่สามี ชอบโวยวาย และชอบลงไม้ลงมือกับสามี เป็นเรื่องขำขันที่แทรกอยู่ในบทละคร เป็นที่ชื่นชอบของผู้ชม ทำให้ละครมีชีวิตชีวาสนุกสนานขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้:-

1. ภรรยา โนอาห์ ต่อว่า โนอาห์ ว่าการขึ้นมาอยู่บนเรือเป็นการกระทำโง่ๆ นางคิดว่า โนอาห์ คงเสียสติ(บรรทัดที่ 89-92)

WIFE : Now, Noah in faith thou fons full fast,
This fare will no longer frayne
Thou art near wood, I am aghast,
Farewell, I will go home again.

2. เมื่อทะเลาะกัน และหมดทางโต้แย้ง นางขู่จะตีโนอาห์ (บรรทัดที่ 119-120)

WIFE : What, ween thou so far to go quit?
Nay, by my troth, thou get a clout

3. แม้จะคือรั้น แต่นางก็เป็นคนใจอ่อนขี้สงสาร ต้องการให้ญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ขึ้นเรือไปด้วย เพื่อจะได้รอดตาย ซึ่งเมื่อนางรำพันว่า เพื่อน ๆ คงจมน้ำตายหมดแล้ว ทำให้ผู้ชมเกิดความสงสาร (บรรทัดที่ 151-152)

WIFE : My friends that I from yode
Are over Flowed with flood.

การใช้ภาษาเขียนเป็นร้อยกรอง 1 บท มี 14 บรรทัด การส่งสัมผัส บรรทัดที่ 1 ส่งสัมผัสให้ บรรทัดที่ 3, 5, 7 บรรทัดที่ 2 ส่งสัมผัสให้บรรทัดที่ 4, 6, 8 บรรทัดที่ 9 ส่งสัมผัสให้บรรทัดที่ 11, 12, 13 และบรรทัดที่ 10 ส่งสัมผัสให้บรรทัดที่ 14(a b a b a b a b cd ccc d) ภาษาที่ใช้ที่จริงแล้วไม่สลับซับซ้อน แต่เข้าใจยากเพราะเป็นภาษาเก่า ควรดูคำอธิบายท้ายหน้าประกอบ

ในบทเจรจา มีการเปรียบเทียบโดยใช้สัญลักษณ์แฝงอยู่ด้วย ตัวอย่างเช่น:-

1. เรื่องของ โนอาห์ เปรียบเหมือนศาสนา การที่ภรรยาของโนอาห์ปฏิเสธไม่ยอมขึ้นเรือนั้นเปรียบเหมือนกับคนบาป ที่ไม่ยอมหันเข้าหาศาสนาแม้ความตายจะอยู่ตรงหน้าก็ยังไม่ตระหนักว่าศาสนาเป็นเครื่องช่วยให้รอดพ้น นางบอก โนอาห์ ว่านางจะไม่ยอมทิ้งพื้นดินขึ้นไปอยู่บนเรือ ซึ่งมีแต่ความสับสนวุ่นวาย (บรรทัดที่ 77-78)

WIFE : Trows thou that I will leave the hard land
And turn up here on tor deray?

2. เมื่อฝนหยุดตกแล้ว โนอาห์ ส่งนกกา(raven) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของลางร้าย และความไม่สมเหตุสมผล ออกไปหาพื้นดินที่น้ำไม่ท่วมและให้กลับมาแจ้งข่าว แต่นกกาไม่กลับ โนอาห์ จึงส่งนกเขา(dove) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพ และความว่านอนสอนง่าย ซึ่งนกเขาบินกลับมาพร้อมกับคาบข้อมะกอกซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพมาด้วย (บรรทัดที่ 255-256)

NOAH : My bird has done as I him bad,
An olive branch I see him bring

เพลง มีบทเพลงสรรเสริญพระเจ้า ที่ขับร้องโดย โนอาห์ และลูกๆ เมื่อนกเขาบินกลับมา และทุกคนรู้ว่าพบแผ่นดินแล้ว (ต่อจากบรรทัดที่ 266)

แบบแผนและวิธีการแสดง ละครเรื่อง THE FLOOD นี้จัดแสดงโดยกลุ่มชาวประมงและนักเดินเรือ เป็นละครใน ยอร์ก ไซเคิล (York Cycle) คือ จัดแสดงที่เมืองยอร์ก ซึ่งเป็นเมืองที่ชาวเมืองประกอบอาชีพประมงมาก

วิธีการจัดแสดงละคร มิสตรี เพลย์ นี้ เป็นที่ถกเถียงกันมาก เพราะไม่มีรูปรถเลื่อนที่ใช้เป็นเวทีแสดงหลงเหลืออยู่เพียงพอที่จะยืนยันได้ จึงมีการคาดคะเนกันไปต่างๆ นานา โดยอาศัยหลักฐานจากบันทึกที่มีหลงเหลืออยู่

การมีเรือลำใหญ่ประกอบในฉาก ย่อมไม่สะดวกที่จะแสดงบนเวทีล้อเลื่อน ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่า ละครเรื่องนี้จัดแสดงในโรงละครกลางแจ้ง รูปทรงกลมที่มีอัฒจันทร์ล้อมรอบ

และใช้เรือลำใหญ่ประกอบฉาก

ไม่มีการกำหนดการเคลื่อนไหวของตัวละครไว้ในบทละคร ดังนั้นจึงไม่อาจทราบได้
ว่า ตัวละครเคลื่อนไหวอย่างไรบ้างในฉากหรือเวทีแบบใด

กิจกรรม

1. ให้นักศึกษา อ่านบทละคร มิสตรี เฟลย์ เรื่อง น้ำท่วมโลก ในไซเคิลอื่นๆอีก เช่น เซสเตอร์ไซเคิล (Chester Cycle) เป็นต้น
2. ให้นักศึกษา ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ น้ำท่วมโลก ในศาสนาคริสต์ จากคัมภีร์ไบเบิล
3. ให้นักศึกษา จินตนาการเรื่องการจัดแสดงละคร เรื่อง THE FLOOD

บทสรุป

ยุคกลางเป็นยุคที่ศาสนาคริสต์มีอิทธิพลต่อการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในประเทศอังกฤษอย่างมาก ตั้งแต่ศตวรรษที่ 6 ศาสนาคริสต์ต่อต้านการแสดงละคร แต่แล้วในศตวรรษที่ 10 ละครก็ถูกนำมาแสดงประกอบในพิธีทางศาสนา และวิวัฒนาการเรื่อยมา จนจัดแสดงเป็นนอกเทศซึ่งเรียกว่า มิสตรี เฟลย์ นอกจากนี้ยังมีละคร มิราเคิล เฟลย์ และ มอราลิตี้ เฟลย์ รวมทั้งการแสดงรูปแบบอื่นๆอีก 3 ประเภท ต่อมาภายหลังเมื่อได้รับอิทธิพลจากการฟื้นฟูศิลปวิทยาการกรีกโรมัน ประกอบกับความเสื่อมของระบอบศักดินา และการประกาศตั้งศาสนาคริสต์ นิกาย เซิร์ช ออฟ อิงแลนด์ ทำให้ละครเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ นิกาย โรมันคาทอลิก ถูกห้ามแสดงเป็นทางการในปี ค.ศ. 1558

แบบทดสอบ

1. ละครยุคกลางแบ่งออกเป็นกี่ประเภท อธิบาย

แนวตอบ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ มิสตรี เพลย์ มอราลิตี เพลย์ และมิราเคิล เพลย์ อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม ดูจากหัวข้อละครเกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม

2. ละครยุคกลางมีกำเนิดมาจากอะไร?

แนวตอบ เกิดจาก ศาสนาคริสต์ นำละครเข้ามาช่วยในการสอนศาสนา โดยใช้บาทหลวงแสดงเรื่องราวในคัมภีร์ไบเบิล เพื่อให้ประชาชนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ต่อมาภายหลังได้รับความนิยมมากขึ้น จึงขยายออกมาแสดงนอกวัด เป็นเอกเทศ

3. จงอธิบายวิธีการแสดงละคร มิสตรี เพลย์

แนวตอบ สมาคมการค้าต่าง ๆ จะได้รับมอบหมายให้แสดงสมาคมละ 1 เรื่อง โดยใช้นักแสดงบนรถเลื่อน ซึ่งเคลื่อนที่ไปตามถนนสายต่าง ๆ อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม ดูจากหัวข้อละครเกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม หัวข้อย่อยที่ 1

4. การแสดงประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากละครมีอะไรบ้าง?

แนวตอบ มี 3 ประเภท คือ โฟล์ค เพลย์ ฟาร์สและเชคูลาร์ อินเทอร์ลูด อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมดูจากหัวข้อการแสดงประเภทอื่นๆ

5. จงบอกสาเหตุความเสื่อมของละครยุคกลาง

แนวตอบ มีสาเหตุมาจาก การศึกษาศิลปวิทยาการ กรีกโรมัน ที่เรียกว่า เรอเนสซอง ความเสื่อมของระบบศักดินา และการประกาศตั้งศาสนาคริสต์นิกาย เซิร์ช ออฟ อิงแลนด์ อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมดูจากหัวข้อความเสื่อมของละครยุคกลาง

6. จงยกตัวอย่างจากละคร เรื่อง THE FLOOD ที่ให้เห็นความขัดแย้งระหว่าง โนอาห์ กับ ภรรยา ซึ่งกลายเป็นตำนานเล่าขานกัน นอกเหนือจากเนื้อเรื่องที่บันทึกไว้ในคัมภีร์ไบเบิล

แนวตอบ ตัวอย่างการขัดแย้ง ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนระหว่าง โนอาห์ และภรรยา จากบทละคร ดังนี้:-

1. บรรทัดที่ 77-78
2. บรรทัดที่ 89-92
3. บรรทัดที่ 110-111
4. บรรทัดที่ 119-120